

Pedosféra

- půdní obal Země
- půda není celistvá
- leží na povrchu litosféry

Činitelé vzniku půdy

- teplota, tlak, vzduch, živé organismy, minerální látky
- dlouhodobý proces zvětrávání hornin

Půdu tvoří:

- Neživá složka půdy: zvětraliny, humus (zbytek odumřelých organismů)
- Živé složky: rostliny, živé a mikroskopické organismy
- důležitá pro zemědělství

Dělení půdy: -podle zrnitosti (velikosti zrn)

- 1) Písčité půdy: propouští, lehké, neudrží vláhu
- 2) Hlinité, středně těžké půdy: nejlepší pro zemědělství
- 3) Jílovité, tzv. těžké půdy: částičky jsou nejmenší, nepropustné

Půdní typy - dělení podle půdního horizontu (vrstva)

- 1) Černozemě - nejúrodnější, 2 horizonty
- 2) Hnědozemě
- 3) Podzolové půdy - rostou na nich lesy, tajgy, kyselé, nejsou určeny pro zemědělství

Biosféra

-všechny živé organismy na Zemi

-organismy: - rostliny 99%
 - živočichové

-prvky: O, H

Faktory: přírodní podmínky - teplota, nadmořská výška, člověk (ovlivňují rostliny a živočichy)

Vegetační pásma:

- 1) Vertikální stupňovitost (nadmořská výška)
- 2) Horizontální (od rovníku k pólům)

KLIMATICKÝ PÁS	VEGETAČNÍ PÁS
TROPICKÝ	tropické lesy (deštné, střídavě vlhké), savany, pouště
MÍRNÝ	Stepi (+lesostepi) -černozemě; lesy mírného pásu (i tajgy)-listnaté, smíšené; subtropická vegetace; Pouště (+polopouště)
STUDENÝ (arktický)	Tundra (přechod z tajgy tzv. lesotundra); trvale zaledněné oblasti

Tropické oblasti

- rozkládají se mezi obratníky (vyskytuje se tam 40% plochy zemského povrchu)
- průměrná roční teplota neklesne pod +18°C
- velký výkyv teploty mezi dnem a nocí, nikoliv u rovníku
 - na rovníku deště stále, nejmohutnější v jarní a podzimní rovníkové dešti (zenitární deště)
- na východních pobřežích více srážek (pasáty)

Monzunové oblasti - jihovýchodní Asie

- letní monzun (z oceánu nad pevninu, velké srážky) (tlaková níže nad pevninou)
- zimní monzun (tlaková níže nad oceánem, přináší studený vzduch nad oceán) - nemusíme vědět

Nejrozsáhlejší oblasti trop. pásu:

- 1) Deštné lesy: Amazonie, povodí řeky Kongo, JV Asie
- 2) Savany: oblast Brazilské vysočiny, východní a jižní Afrika a oblast nad tropickými lesy, poloostrov Přední Indie, Austrálie
- 3) Pouště: Severní Afrika, JZ Afrika, vnitrozemí Austrálie, Arabský poloostrov, část střední Asie (část patří k subtropům)

Problémy:

- hladomory: oblast SAHEL - (Niger, Mauritánie, Čad, Etiopie) -nejchudší státy
- vyčerpaná půda -> rozšíření pouští, kácení lesů
- nemoci (špatná kvalita a nedostatek vody), malárie(komáři), spavá nemoc
- kácení lesů (dřevo, půda, komunikace)

Lesy mírného pásu

- vysoká hustota osídlení, průmysl -> kácení lesů -> nejvíce přeměněná krajina
- Využití: stepi - zemědělství (Asie, Amerika, vnitrozemí USA a Číny)
 - tajgy - těžba dřeva, zpracování dřeva (Rusko, Kanada, Sibiř, Sever Evropy)

Studený (arktický) pás

tam nic není!